

# מאורות שלום העלון השבועי שלך

❖ יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום ❖ קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100 ❖ העורך בן צבי משה

info@ohrshalom.net הד"נ חברון – 17:41 מוצש"ק חברון – 18:40 /http://www.ohrshalom.net

בשנת ק"ץ י' אלוס' עשה

## מאורות הפרשה – ליל שימורים ויום הכיפורים

מסורת בידנו מרבותינו זיע"א שליל הסדר הוא בחינת יום הכיפורים, וכמאמר הזוה"ק [חדש חלק ב' דף מ] "ולא אשתצי מדרי דרין", היינו שמירת ליל הסדר בכל דקדוקי ההלכה שיש בו. ויש להבין איזו שייכות יש לשני ימים אלו, יום הכיפורים וליל הסדר שהרי יוה"כ יום הדין הגדול והנורא, בצום ובשברון לבב, ואילו ליל הסדר יום שמחת חרות באכילה ושתיה ובהסיבה כדרך המלכים. וביאור העניין בידוע שגוון לבן הוא בחינת דף חלק, שכל שאר הגוונים האחרים שחור או אדום וכדומה, מורים שכבר נעשתה בהם עבודה ופעולה, ולעומתם הגוון הלבן מורה שלא נעשתה בו שום פעולה כלל.

וזה מסגולת ב' הזמנים הללו, שבהם כל איש יהודי יכול להתחדש כבריה חדשה ממש, בחינת דף חלק, אלא שביוה"כ מגיע היהודי לבחינה זו ע"י התעוררות דלתתא, על ידי תשובה וחרטה צום וקבלה לעתיד, והוא עיקר הפועל ביום זה, ובליל התקדש החג, "ליל שמורים הוא לה" [שמות י"ב] יש בו סגולת ההתעוררות דלעילא כביציאת מצרים, שמכוח אהבת ה' שגאלנו מטומאת מצרים ומעבדות לעבדים, ואע"פ שמשוקעים היו אבותינו במי"ט שערים של טומאת וקליפות, "ודגלו עלי אהבה" שפסח ודלג הקב"ה באהבתו אותנו וגאלנו מידם, וזה בחינת "אהבה רבה אהבתנו הוי"ה" [מן התפלה] ומאהבה זו יכול כל איש ישראל להתחדש כבריה חדשה ממש.

על כן בלילה הקדוש הזה שבו יושב יהודי באופן של חרות מיצר הרע והקליפות, בכוח "חרות על הלוחות" [שמות ל"ב] ומתקיים בו הנאמר [תהילים ק"ג] "תתחדש כנשר נעורייכי" והכוונה בזה שבחידוש כנשר הוא בכוח "ואשא אתכם על כנפי נשרים" [מות, י"ט] שמחדש את נוצותיו דווקא כשהוא מזקין והולך.

והנה, כבר הזכרנו כי גוון הלבן מורה על ביטול הישות העצמית כי כל גוון אחר יש בו ישות עצמית הוא הגוון שמשנה את הלבן, והלבן במקורו לא נצבע כלל והרי הוא כמות שהוא ללא שום תוספת משום צד אלא הוא עצמו בחינת חלק ואין וביטול, וכעניין יוה"כ שאינו מכפר עד שיהיה מבטל את כל ישותו להשי"ת היינו שיבוא משברון הלב והתשובה לבחינת אי"ן, וכל כוחותיו הגשמיים והרוחניים בטלים לעניין אחד "בלתי לה' לבדו".

כך הדין בפסח, החמץ מרמז על ישות ומצה על בחינת אי"ן, שאין בה מאומה ללא מלח וללא שמרים, תבלין טעם וריח, וכולה בחינת יש בה רק מה שבה ללא שום תוספת כלל. ועל כן ניתן להבחין שביוה"כ העיקר הוא "יום הכיפורים" "כי ביום הזה יכפר עליכם" [ויקרא ט"ז] ביום דייקא, ובליל הסדר עיקר המדרגות הוא בלילה, ולהבין זאת נשים לבנו לפתיחת ב' ימים אלו.

ביוה"כ פותחים אנו אומרים "כל נדרי ואסרתי" ובליל הסדר "כל דכפין", ומילת "כל" רומזת לחמישים, נ' שערי בינה, משום שבב' ימים אלו אנו עולים עד בחינת בינה, ועל כן ביוה"כ אנו יכולים להתיר נדרים, ובפסח "וחמשים עלו בני"י" היינו שעלו לשער הנו"ן, ושברו את נ' שערי טומאה. ולכן בב' ימים אלו אנו עולים עד לבינה שהיא השמינית מלמטה למעלה, משבעת ימי הבניין שרומזת להנהגה שמעל לטבע, לעילא מכל דרגין.

לכן נשתוו ב' ימים אלו יוה"כ וליל הסדר בעליית העולמות ובקניית השגות חיות אלוהות בכל אופן וצורה בגשמיות וברוחניות, ומבינה עילאה להוריד שפע אורות והארות לשבעת כלי הבנין להביאו לידי השלמות המקווה בעבודת השם ביראה ואהבה.

## נר ה' נשמת אדם העלון לעילוי נשמת

ראובן בן חסן יפת ז"ל  
הרה"צ יאיר בן יהודה זצ"ל  
אלרוב חנן בן מאיר ז"ל  
בן דוד שמעון בן ניסים ז"ל  
אנה בת מיכאל ז"ל  
גולדשטיין דב בן פיבל ז"ל  
גרינברג אלפרד בן ג'ן ז"ל  
דרור ירון בן עמוס ז"ל  
שאול בן יענקל ז"ל  
ויינריך ברטה בת יעקב ז"ל  
ולט אברהם בן יששכר ז"ל  
חיון נעמי בת אברהם ז"ל  
אליהו בן באבאון ז"ל  
לוי אליהו בן אלברט ז"ל  
לוי מרים בת הרצל ז"ל  
קלרה בת אברהם ז"ל  
מנביץ בוריס בן יעקב ז"ל  
סלומון אסף בן אפרים ז"ל  
עיני מאיר בן יוסף ז"ל  
פטל יגאל בן חיים ז"ל  
פלורה בת סלומון ז"ל  
פרידה בת יצחק ז"ל  
שורץ צילה בת אפרים ז"ל  
שלום ששון בן שלום ז"ל  
אסתר בת פישל ז"ל  
ת.נ.צ.ב.ה

## יש חדש

השיעור השבועי בפרשת השבוע מתקיים בכל יום חמישי בבית חב"ד בניני 400 בשעה 20:30 – העיבור מוזמן

שיעור חדש זוגיות ומשפחה בכל יום שני בשעה 20:30 בבית חב"ד בניני 400

תרומות והקדשת העלון לעילוי נשמה ניתן לשלוח לבית המדרש אור שלום ת.ד. 88 קרית ארבע מיקוד 90100

”זאת תורת האדם” כי ספירות העומר הוא ז’ שבועות ובכל שבוע צריך לכוון אדם לז’ ספירות שלמות, עד שבועות קבלת התורה צריך שיהיה אדם השלם, וזה ”זאת תורת האדם” מקודם צריך להיות אדם ולא חיה רעה ח”ו, האם הוא יכול לקבל התורה עשה טוב. [קובץ אמונות]

**מאורות היכל הברכה**

בימי ניסן לא יאמר כמה נפשי משתוקק לאכול ולשתות חמץ ומה אעשה כי חמץ הוא לתא דעבודה זרה, ולא ישמע על פיך, ואסור להזכיר שם אלהים אחרים, ואסור לחשוב בו כלל, כי הוא קיא צואה סירחון וטינוף, אין בו חיות ושמץ טוב כלל. וכן חמץ בפסח סם המות אלהים אחרים לא יזכירו ולא ישמע על פיו. [היכל הברכה דברים דף פ”ג.]

**החידה השבועית**

1. שמות יש לחג הפסח. מה הם ?
2. מדוע נקראת המצה בשם: "לחם עוני" ?
3. מה משמעות השם "פסח" ?
4. מדוע נכללה ביצה קשה בשולחן הסדר ?
5. מה פירוש המילה: "אפיקומן" ?
6. מה משותף לחגים: פסח, פורים וחנוכה ?

**מטשה רבותינו**

פעם בליל הסדר כשהיה רבינו מהר"ח בעת חולשתו והיה יושב ועורך את הסדר בקול רם, כהרגלו, שאלו את רבינו מהיכן יש לו הכוחות לערוך את הסדר כרגיל ?  
ענה רבנו, החורף היה לי קשה מאוד בבריאות, אך עם כל זה החלטתי לקחת על עצמי לגמור את מסכת פסחים עם כל התוספות והמהרש"א לפסח, וב"ה עשיתי זאת, וזה נותן לי את הכוח לערוך את הסדר בכזה פאר והדר, כאילו אני בריא וחזק .

גדול ליל הסדר מיום הכיפורים שמה שעושה בזה עושה גבוה ממנו בזה. אמר האדמו"ר זיע"א מה שאמרו רז"ל ששוים ב' זמנים אלו יוה"כ וליל הסדר, הוא בעניין סגולת הזמנים הללו ששורשם בבינה, אלא גדול ליל הסדר מיום הכיפורים באופן שבו האדם עולה אל הבינה ויורד הימנה.

ביום הכיפורים במעשה התשובה האדם עולה מתיקון המלכות אל תיקון היסוד וממנו אל הוד ונצח מקושר בתפארת אל הגבורה והחסד, וממידת הדעת באים ליראת הרוממות, שהוא למעלה מהדעת.

ויש לשאול מה לאדם לעלות מעבר לדעת? הנה אנו אומרים "אלי אתה ואודך, אלוקי ארומך", [תהילים כ"ג] וידוע ששם א"ל יש בו שני הוראות הפוכות. האחד "א"ל זועם בכל יום", על מידת הדין בחינת יוה"כ, ומאידך "וחסד א"ל כל היום", בחינת רחמים "בעצם היום הזה אשר יצאתם ממצרים".

והנה כשצריך להרכיב את שתי הבחינות האלו ביחד, אדם מסתכל על עצמו ורואה שמונח תחת שליטת התאוות הבהמיות, "כצאן לטבח יובל", והצאן לא מתנגד כלל, אתה יכול להוביל אותם, לשחוט אותם כמה שאתה רוצה, אין בהם שום התנגדות. וכך גם אנחנו.

והוא שבא ליל הסדר ללמדנו שמה שאפשר לעשות ולפעול ולעלות ביראת הרוממות מתוך צום ובכי וסיגוף, זה בקל יביא את האדם לעלות מלמטה למעלה, כי מידת הדין שביום כיפור תלויה ועומדת באדם עצמו, ואם שב ואפילו הרהר בלבו מידת הדין משתנית לטובה, אך הקושי הגדול יותר לעלות מלמטה למעלה ולדעת לרדת משם בנחת ובשלווה, בהארות רוחניות גדולות שפע אור א"ס בכל הכלים כולם, זה קשה יותר, ובפרט כאשר האדם שקוע באכילה ושתיה, ובהסיבה.

אלא, הוא שלמדנו כהן גדול שהיה עושה יום טוב כשהיה יוצא מבית קודש הקודשים בשלום, כי בדרך של עבודה של שמחה זוכים למדרגות הרבה יותר מאשר בתענית וסיגוף.

כי בשמחה זו יש כוח להעלות ולהתגבר על כל קליפות נגה ושכמותה, כי כגודל השמחה שישראל שמחים בליל השימורים הזה, "כזיתא בפסחא והלילא פקעי איגרא" [פסחים דף פ"ה] וכדברי הזוה"ק שכל מילה בסיפור יציאת מצרים חוצבת אש שלהבת להבת קודש והקב"ה ופמליה שלו באים לשמוע את סיפור יציאת מצרים שאומרים ישראל, והשמחה מקפת עליונים ותחתונים וזו שמחת הייחוד ממש.

ורמז מצינו בנביא [ישעיה ל] "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג" שכל מציאות סדר ליל התקדש חג כולו שירות ותשבחות מפי איש ישראל, לה' אלהינו שבחר בנו מכל האומות, והבדילנו מהם כהבדל אור וחושך, ובפרט בנס יציאת מצרים שהיה בלילה זה.

והוא שאנו אומרים "ואפילו כולנו חכמים וכו' מצווה עלינו לספר ביציאת מצרים וכו', וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, היינו שעבודת האדם בביורר דווקא מתוך אכילה ושתיה ועדיין יש בו יראת הרוממות הרי זה משובח מיום הכיפורים שאין בו אכילה ושתיה וכמלאכי עליין אין קל מלעלות מלמטה למעלה ובהיפך.

על כן יש לעבוד בב' הקווים הללו "דבר בעיתו מה טוב" אלא שעל איש ישראל חובה קדושה להגיע ליראת הרוממות מתוך אכילה ושתיה ובהסיבה כבני מלכים והיא המשובחת יותר.

**מאורות צדיקים**

**גדול השלום**

פעם אחת, בערב פסח, באו גבאי צדקה לביתו של בעל 'אוהב ישראל' מאפטה וביקשו מצות בעבור עניים.

הרבנית הייתה טרודה בהכנות לחג והורתה לבני הבית לתת לעניים מהמצות שבחדר הרבי.

היו שם מצות פשוטות, אך גם המצות המיוחדות שאפה הרבי בערב פסח, ובטעות נמסרו לגבאים.

כשגילתה הרבנית את אשר נעשה, נבהלה ונדדעזעה, אך החליטה להעלים את הדבר, ובליל-הסדר הגישה לצדיק מצות פשוטות. לאחר החג בא אל הרבי יהודי וביקש להתגרש מאשתו". איני יכול עוד", טען, "היא הכשילה אותי באכילת 'שרויה'.

קרא הצדיק לרבנית וביקש ממנה לספר מה אירע למצותיו.

בראש מורכן סיפרה מה עשתה. אמר הצדיק: "ראה-נא, אני אכלתי מצות פשוטות בליל-הסדר ולא אמרתי דבר למען שלום-בית, ואתה רוצה לגרש את אשתך בשביל 'שרויה'?!".

שאלת רכוש המצרים היתה חלק מהותי וחשוב בתכנית האלוהית של יציאת מצרים. ת"ל שנים לפני התרחשותה מודיע ה' לאברהם "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". במעמד הסנה, כשנה לפני יצ"מ, חוזר ה' ומצווה "לא תלכו ריקם... ונצלתם את מצרים". ושוב עובר ליציאה "דבר נא באזני העם וישאלו".

נטילת הרכוש ביציאה ממצרים עומדת ביסוד יחסו המוזר לכאורה של אברהם לשרה בעת ירידתם למצרים, ודרישתו "למען ייטב לי בעבורך", דהיינו יקבל מתנות תמורת לקיחתה לפרעה. הסביר בעל שם-משמאל: "מאחר שנאמר לו צא וכבוש הדרך לבניך [מעשה אבות סימן לבנים] היה צריך לעשות לפועל דמיוני שיוציא את ישראל ממצרים ברכוש גדול."

פשרה של פרשת הרכוש יובן בהארת משמעות היציאה מעבדות לחרות "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים"; אם "תעבדון" היכן החרות? על כרחך יש ביציאה ממצרים יותר מאשר שלילת העבדות. יש בה גם קבלה של משא חיובי, עול מלכות שמים - החרות האמיתית.

דוק ותשכח, בצמדי המילים "הוציאנו מעבדות לחרות מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב ומאפילה לאור גדול ומשעבוד לגאולה" - המצב החדש איננו רק הפסקת המצב הקודם, אלא יש בו תוספת מעלה חיובית. מי שהיה ביוגן ויצא מדכאונו עובר להרגשה רגילה, מי שקם מאבלות קם לימי חולין. לא כן היציאה ממצרים, כאן המעבר הוא מיגון לקצה השני לשמחה, מאבל להיפוכו, ליום טוב. המעבר מרע לטוב הוא בדילוג על מצב ביניים ניטרלי. אין תיקו אלא ונהפוך הוא.

חיי הפרט והכלל מבוססים על העקרון "ויהי ערב ויהי בוקר" לשני הכיוונים. ל'בוקר' קודם 'ערב', ומכל 'ערב' אפשר וצריך לעשות 'בוקר'. מחד "כי נפלתי קמתי, כי אשב בחשך ה' אור לי", ודרשו חז"ל "אלמלי נפלתי לא קמתי, אלמלא ישבתי בחושך לא היה ה' אור לי".

צמיחת הצומח באה מתוך רקבון הגרעין, ויצירת החיים באה מתוך חבלי יולדה. מאידך, המסר הוא כי מגלות [ומנסיון] לא יוצאים ריקם, אלא ברכוש גדול. רכוש גשמי שאתו בונים משכן [גם אם בדרך נכשלים בעגל], ובעיקר רכוש רוחני, ההופך מ"ט שערי טומאת מצרים למ"ט-מונים של ימי עליה מחרות גשמית בפסח לחרות רוחנית במתן תורה.

**עלון חג הפסח מוקדש לרפואת**

**כלל חולי עם ישראל**

**לרפואתם השלימה במהרה**

## מאורות הסיפור החסידי

רבי אברהם מצ'כנוב היה נוהג לצאת עם בניו וחסידי לקצור את החיטה בעבור המצה השמורה. לאחר שהטעינו את החיטה על העגלה, היה הולך אחריה ומחזיק בה ביד אחת, כדי שלא להסיח את הדעת משמירת החיטים. שנה אחת עברה העגלה בשלולית. נאלץ הצדיק לעזוב את העגלה ולעקוף את השלולית.

לקראת חג הפסח הורה הצדיק לבנו לבקש מיהודי בעיר פולטוסק לשלוח לו חיטים למצה שמורה, והסביר שאינו רוצה להשתמש בחיטים שקצרו הוא וחסידי, משום שבאותו רגע שהרפה מן העגלה, הסיח את דעתו משמירת המצות.

תמה הבן: "ומניין לנו שהיהודי מפולטוסק לא הסיח את דעתו לרגע אחד?"

השיב הצדיק: "כשיהודי אומר שמצה שמורה בידו, הרי הוא בחזקת כשרות; אבל אני יודע שהסחתי את דעתי".

מהו הענין לספר ביציאת מצרים ויאמר ה' אל משה בא וגו': ר' יהודה פתח ואמר, אשרי העם יודעי תרועה וגו'. כמה צריכים בני אדם ללכת בדרכי הקב"ה, ולשמור מצות התורה, כדי שיזכו על ידה בעולם הבא, ולהציל אותם מכל המשיטנים למעלה ולמטה. כי כמו שיש משיטנים בעולם למטה, כן נמצאים משיטנים למעלה, העומדים להשטין על בני אדם. אינון דעבדין פקודי וכו': אלו שמקיימים מצות התורה והולכים בדרך הישר, ביראת אדונם, כמה הם מליצי טוב, העומדים עליהם למעלה כמש"א, "אם יש עליו מלאך מליץ אחד" וגו'. וכתוב "ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כפר". משום זה אשרי הוא מי ששומר מצות התורה. אמר לו ר' חייא וכו': א"ל ר"ח אם כן למה צריכים כאן מלאך שיהיה מליץ על האדם, והרי כתוב, "כי ה' יהיה בכסלך ושומר רגלך מלכד". וכתוב "ה' ישמרך מכל רע". שהקב"ה רואה כל מה שעושה אדם בעולם הן טוב והן רע וכן הוא אומר, "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה'". וא"כ למה לי מלאך, להמליץ או להשטין. אמר ליה ר' יהודה וכו': א"ל ר"י, הכל ודאי הוא כן, שהקב"ה רואה הכל, אבל הרי כתוב, "וגע אל עצמו ואל בשרו". וכתוב, "ותסיתני בו לבלעו חנם". שזה להראות, שנמסר הרשות לצד האחר, להשטין על דברי העולם, ושיהיו נמסרים בידיו. וכל אלו הם דברים נסתרים לפני הקב"ה, ואין אתה ראוי ללכת אחריהם לחקרים, משום שהם חוקי הקב"ה ובני אדם אינם מותרים לדקדק אחריהם, חוץ מאלו צדיקי אמת, היודעים סודות התורה, והולכים בדרך החכמה לדעת אלו דברים הסתומים שבתורה. וז"ש אשרי העם יודעי תרועה וגו'. כלומר, שיודעים דרכי השי"ת שמריע ומטיב ע"י שליחים, אע"פ שיכול לעשות בעצמו. וכן כאן בהכתוב "בא אל פרעה", רצה הקב"ה שפרעה ישלח את בני ישראל, אע"פ שהיה יכול להוציאם בעל כרחו.

## מצה זו - הרה"ג שאול ישראלי זצ"ל

"לחם עוני" - לחם שעונים עליו דברים הרבה (הלל והגדה, רש"י) - ד"א: "לחם עוני" - עני' כתיב, מה עני שדרכו בפרוסה, אף כאן בפרוסה (פסחים קט"ז) שתי נוסחאות קיימות בפתיחת ההגדה, יש אומרים 'הא לחמא עניא', ויש אומרים 'כהא לחמא עניא', ושתיהן נכונות. בזמני שלום ומנוחה, כאשר רודף ואין נוגש, ההכנות לחג נעשות בלב שמחה, ללא רגש של פחד ורדיפות. המצות נאפות בריש גלי וללא טורח מיוחד, כשעומד לרשותו הקמח המשובח, ואף מכונות משוכללות כאשר אצלנו ביום הזה, ואין הגבלה ואין מוחה, ויכולים לנו לזכות גם במצות כשרות בהידור (בתוספת כמה גרושים בכל עסקי חול?) - אז אנו אומרים "כהא לחמא עניא" - כלומר, אין זה אותו לחם עוני, לא ולא, זהו לחם עונג, הנפרך בפה, יפה לעינים וטוב למאכל. אולם גם במצב זה אין אנו מחליפים אותו במצה עשירה. אין אדם יוצא חובתו במצה עשירה. ביאור הדברים, גם בזמן ההצלחה אין אנו שוכחים ומשיכחים את העבר האפל, אין אנו נותנים גט כריתות לתקופות השמד והסבל; אנו רואים רציפות הדורות. אנו רואים את ימי האורה כצומחים ועולים מתוך החשיכה, אנו רואים את ימי הגלות כהקדמה, כהכשרה לימי הגאולה - כהא לחמא עניא.

וישנן תקופות אפילות בחיי האומה, כשיושבים בין הגוים והם בשנאתם השטנית לישראל משתדלים שלא לבייש את ממלכת מצרים הקדומה בגזירותיהם, כשישראל נאנח ונאנק ואינו ראשי אף את זה לעשות בקול רם, כשמתחמקים בכל מיני תחבולות להשפיל ולדכא ולרמוס בעפר את קרן ישראל, דוגמת אחינו המושפלים בארצות ערב ומדינות מסך הברזל. וגוברת השנאה ומתעצמת עד כדי התנקשות בכל שריד של חיים עצמאיים, עד גזירת מניעת אפיית לחם העוני בעצמו, כאשר עינינו רואות כיום הזה ברוסיה הסובייטית, זו אשר רוממות חופש האדם בגרונה וחרב פיפיות בידה לכלות ולעקור מן השרש כל אשר בשם ישראל יכונה; שם - כמו בתקופות האפילות מימים עברו - מתכנסים יהודים בתריסים מוגפים, בפחד הניבט בעינים, ואופים חררת עוני על גבי גחלים, בכדי לשמור על הגחלת שירשו, גחלת התקוה לימים טובים אשר יבואו - שם הנוסח הוא "הא לחמא עניא" - "זהו לחם העוני, ללא כף הדמיון; אין צורך בהשוואה, אין צורך לעמוד לשמור זכרונות קדם, העבר חי וקיים, העבר החשוך, האפל, המדכא.

אולם, גם שם כאשר כאן - "לחם עוני" שעונים עליו דברים הרבה, גם שם כורכים ההגדה עם ההלל, גם שם שומרים על הזיק היהודי, גם שם יודעים כי אם אמנם מתחילים בגנות, אין זה עדיין סוף פסוק, גומרים בשבח, יודעים גם יודעים כי אם גם יתמהמה, בא יבא, וע"כ גם אם יתמהמה אהכה לו בכל יום ...

ותפילה חרישית תאחד את העם מן הקצה אל הקצה, אומרי ה"כהא" עם אומרי ה"הא", כי יבא היום אשר יתאחד העם שנית, ונוסח אחד יאחד אותם, והלל חדש של עם גאולים יבקע ברוממות אל-בארץ אבות". ונאמר לפינוי שירה חדשה הללויה."